

הסברים לפרק חשיבה מילולית 1

התשובות הנכונות:

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
4	1	4	2	2	2	1	4	1	2	3	1	4	1	4

30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16
3	1	4	2	1	1	2	4	4	4	3	2	3	3	1

מילים וביטויים

1. התשובה הנכונה היא: (4).
פירוש המילה 'דוברה' הוא: סירה או רפסודה.
2. התשובה הנכונה היא: (1).
פירוש המילה 'חכלילי' הוא: בעל צבע אדום בהיר.
3. התשובה הנכונה היא: (4).
פירוש המילה 'קוהרנטי' הוא: שיש קשר הגיוני בין חלקיו.
4. התשובה הנכונה היא: (1).
פירוש המילה 'מטוללי' הוא: מכוסה טל, רטוב מטל.

אנלוגיות

5. התשובה הנכונה היא: (3).
לוע הוא החלק האחורי של הפה או פה גדול ופתוח של בעל-חיים. שאגה היא קריאה בקול חזק מאוד או נהמה של אריה. אם כך, לוע הוא המקום שבו מתבצעת השאגה.
תשובה (1): מקפצה היא מתקן שבאמצעותו קופצים יותר גבוה. בעזרת השימוש במקפצה ניתן להיכנס אל תוך בריכת השחייה. לא מתאים.

תשובה (2): חלון ראווה הוא חזית החנות שבה מציגים את הפריטים הנמכרים בחנות. **תצוגה** היא הצגת מוצרים נבחרים. אם כך, **חלון ראווה** הוא המקום שבו נמצאת **התצוגה**. עשוי להתאים.

תשובה (3): כן שיגור הוא מתקן שממנו משגרים חלליות וטילים. אם כך, **כן שיגור** הוא המקום שבו מתבצע שיגור **טיל**. עשוי להתאים.

תשובה (4): דוכן הוא רהיט צר וגבוה דמוי שולחן, שמאחוריו עומד נואם או מטיף (דוכן הוא גם שולחן שעליו מוצגת הסחורה בשוק, אך פירוש זה איננו רלוונטי לצמד המילים). אם כך, **דוכן** הוא המקום שבו מתבצע **הנאום**. עשוי להתאים.

אנו מתלבטים בין תשובות (2), (3) ו-(4). נגדיר מחדש את הקשר בין המילים בתשובות אלו, ונבדוק אם הוא מתאים לצמד המילים המקורי:

תשובה (2): התצוגה מונחת בחלון הראווה. **השאגה** לא מונחת בתוך **הלוע**. לא מתאים. **תשובה (3): הטיל משוגר (יוצא) מתוך כן השיגור.** **השאגה** בוקעת (יוצאת) מתוך **הלוע**. עשוי להתאים.

תשובה (4): הנאום הוא משהו שמבוצע על-ידי מישהו שנמצא מאחורי **הדוכן**. **השאגה** היא לא משהו שמבוצע על-ידי מישהו שנמצא מאחורי **הלוע**. לא מתאים.

6. התשובה הנכונה היא: (2).

לקצור זה **לחתוך** את התבואה בשדה. אם כך, **לקצור** זה **לחתוך** משהו מסוג מסוים.

תשובה (1): לנעול (נעליים) ולחלוץ (נעליים) אלו פעולות הפוכות. לא מתאים. **תשובה (2): לגהץ זה ליישר קמטים של בד.** אם כך, **לגהץ** זה **ליישר** משהו מסוג מסוים. עשוי להתאים.

תשובה (3): לצפות זה לחזות מראש משהו שעתידי לקרות (למילה 'לצפות' ישנם פרושים נוספים שאינם רלוונטיים לצמד המילים הזה). **לתכנן** זה להתכוון לעשות משהו באופן מסוים. מי ש**מתכנן** עוסק בעיצוב העתיד, ואילו מי ש**צופה** רק חושב על העתיד. לא מתאים. **תשובה (4): לשכור** זה לשלם עבור משהו לזמן מוגבל. **לקנות** זה לשלם עבור משהו שיהיה שייך לקונה לתמיד. הקשר בין המילים קשור לתקופת הזמן שעליהן הן חלות. לא מתאים.

7. התשובה הנכונה היא: (1).

הזמין זה ביקש ממישהו אחר לבוא. **קרוא** הוא מישהו שהזמינו אותו. אם כך, **הזמין** זה גרם למישהו **אחר** להיות **קרוא**. שימו לב! ישנו מי שה**זמין** וישנו מישהו אחר – **קרוא**.

תשובה (1): פירש זה הסביר משהו. **מבואר** זה משהו שהסבירו אותו. אם כך, **פירש** זה גרם למשהו **אחר** להיות **מבואר**. עשוי להתאים.

תשובה (2): מדד זה בדק מהו גודלו של דבר מסוים. **ארוך** הוא תיאור של גודל. **המדידה** עצמה לא גורמת למשהו להיות **ארוך**. לא מתאים.

תשובה (3): התיר זה פתח את הקשר (התיר זה גם נתן רשות, אך פירוש זה אינו רלוונטי לצמד המילים). **כפות** הוא קשור. אם כך, **התיר** זה גרם למשהו אחר להיות **לא-כפות**. יש כאן קשר ניגודי שלא מופיע במקור. לא מתאים.

תשובה (4): הגיח הוא מישוהו שהופיע בפתאומיות. **גלוי** הוא מישוהו שניתן לראות אותו. אם כך, **הגיח** זה גרם **לעצמן** להיות **גלוי**. בקשר זה יש משתתף אחד בלבד. לא מתאים.

8. התשובה הנכונה היא: (4).

צוהר הוא **חלון** קטן.

תשובה (1): צדודית היא מראה פניו של אדם מן **הצד** (פְּרוֹפִיל). **צדודית** איננה **צד** קטן. לא מתאים.

תשובה (2): אדנית היא עציץ מלבני שמניחים על **אדן** החלון או המרפסת. **אדנית** איננה **אדן** קטן. לא מתאים.

תשובה (3): שמשיה – נראית כמו מטריה, אך משמשת להגנה מפני השמש. **שמשיה** איננה **שמש** קטנה. לא מתאים.

תשובה (4): תלולית היא ערימת חול קטנה. **תל** הוא גבעה. אם כך, **תלולית** היא **תל** קטן. מתאים.

9. התשובה הנכונה היא: (1).

ארך אפיים הוא תיאור של אדם סבלני, מאופק, שאיננו נוטה **לכעוס**.

תשובה (1): עקשן הוא אדם שאיננו נוטה **להתפשר**. עשוי להתאים.

תשובה (2): תבוסתן הוא אדם שאינו נלחם כי אינו מאמין ביכולתו לנצח. **להביס** זה לנצח. אם כך, **תבוסתן** איננו נוטה **להביס**. עשוי להתאים.

תשובה (3): שקרן הוא אדם שאינו דובר אמת. לא כדאי **להאמין** לאדם **שקרן**. לא מתאים.

תשובה (4): מרדן הוא אדם שנוטה **להתנגד**. חסר הקשר הניגודי. לא מתאים.

אנו מתלבטים בין תשובה (1) לתשובה (2). נגדיר מחדש את הקשר בין המילים בתשובות אלו, ונבדוק אם הוא מתאים לצמד המילים המקורי:

תשובה (1): עקשן הוא אדם שאיננו רוצה **להתפשר** כשם שארך אפיים הוא אדם שאיננו רוצה **לכעוס**. עשוי להתאים.

תשובה (2): תבוסתן הוא אדם שקל **להביס** אותו, אולם ארך אפיים איננו אדם שקל **לכעוס**. שימו לב! בעצם המילה "להביס" יש שני משתתפים – לגרום למישוהו אחר תבוסה. במילה "לכעוס" אין שני משתתפים – אדם מרגיש את הכעס שלו בתוכו, גם אם הוא נגרם בגלל מישוהו אחר. לא מתאים.

10. התשובה הנכונה היא : (2).

אצבעון הוא כיסוי קטן דמוי כובע ששמים על האצבע בשעת תפירה על מנת להגן על **האצבע** מפני דקירת המחט. אם כך, **אצבעון** מגן על **האצבע**.

תשובה (1) : שריון הוא כיסוי פלדה לכלי רכב, ובעבר כיסוי פלדה לגופם של לוחמים. **רומח** הוא כלי נשק, כידון, מוט עם קצה מחודד. **השריון** משמש להגנה, ואילו **הרומח** משמש לתקיפה. **השריון** אינו מגן על **הרומח**. לא מתאים.

תשובה (2) : דחליל הוא פסל אדם שנועד להבריא ציפורים ובעלי חיים אחרים ובכך למנוע נזק לירק **הגינה**. אם כך, **הדחליל** מגן על **הגינה**. עשוי להתאים.

תשובה (3) : סכר הוא מחסום המונע את זרימת המים הטבעית. **סכר** נועד למנוע את הזרימה **בנהר**. לא מתאים.

תשובה (4) : חיסון נועד למנוע **מחלה**. לא מתאים.

החלפת אותיות

11. התשובה הנכונה היא : (2).

השלשה המתאימה היא נ.ק.ב.

השלשה פ.ג.ע. מתאימה רק לתשובות (1) ו-(2).

12. התשובה הנכונה היא : (2).

השלשה המתאימה היא ד.ר.כ.

השלשה פ.ר.ע. מתאימה רק לתשובות (1) ו-(2).

13. התשובה הנכונה היא : (4).

השלשה המתאימה היא מ.ח.ז.

השלשה א.ז.ר. מתאימה רק לתשובות (2) ו-(4).

14. התשובה הנכונה היא : (1).

השלשה המתאימה היא ע.פ.ר.

השלשה ש.ל.ג. מתאימה רק לתשובות (1) ו-(2).

השלחת השפטים

15. התשובה הנכונה היא : (4).
- למרות העובדה שבשנות ה-80 הייתה להקת "מרקיז" לא מוכרת, לאחר התפרקותה בשנת 1990 חברי הלהקה פתחו בקריירות סולו מצליחות (כלומר, חברי הלהקה לא זכו להצלחה כקבוצה, אבל הצליחו מאוחר יותר, כל אחד בנפרד). הסבר אפשרי לעובדה זו הוא שהקהל בשנות ה-80 לא היה סובלני כלפי הסגנון המוזיקלי של "מרקיז", ואילו בשנות ה-90 ידע הקהל להעריך סגנון זה, שהמשיך לאפיין גם את חברי הלהקה בנפרד (כלומר, הסבר אפשרי הוא, שהסגנון המוזיקלי של חברי הלהקה לא היה מקובל בציבור בזמן שהם פעלו כקבוצה, אבל כן היה מקובל בתקופה שכל אחד מהם פעל בנפרד).
16. התשובה הנכונה היא : (1).
- מסלול הטיול המתוכנן כלל הליכה נוחה במורד (כלומר, מתוכנן טיול קל), אולם מכיוון שהמדריך חשש שהטיול לא יהיה אתגר מספיק בעבור כמה מן המשתתפים, הוחלט כי מיטיבי הלכת יצמדו במסלול חלופי (כלומר, אבל למיטיבי הלכת שבקבוצה תוכנן מסלול אחר אתגרי).
17. התשובה הנכונה היא : (3).
- לדעת קרן, המאמץ שאדם משקיע במשימה מסוימת תלוי גם במידת העניין שהוא מוצא בה, אך בעיקר במידה שבה השלמת המשימה חיונית בעבורו (כלומר, לדעת קרן, אם ביצוע משימה מעניינת מישהו, ובעיקר אם היא חיונית לו, הוא ישקיע מאמץ בביצועה). לפיכך היא הופתעה כשסיפר לה ידידה יובל כי (כלומר, מה שיובל סיפר היה מנוגד לתפישתה) אף-על-פי שעבודת הדוקטורט שהוא כותב נחוצה לו לצורך קידומו בעבודה, אין הוא טורח עליה, שכן היא משעממת אותו (כלומר, עבודת הדוקטורט חיונית לו, ובכל זאת הוא אינו משקיע מאמץ בביצועה).
18. התשובה הנכונה היא : (3).
- דני מאמין שמכוניתו לא הייתה נגנבת לולא שכח להפעיל אתמול את מערכת האזעקה (כלומר, בפועל, דני לא הפעיל את מערכת האזעקה. הוא מאמין שאם היה מפעיל את המערכת, מכוניתו לא הייתה נגנבת). לדעתו, הסיבה לכך היא שדני מעדיף לתלות את האשמה בהתנהגותו שלו ולא במזלו הרע (כלומר, דני מעדיף לחשוב שהמכונית נגנבה בגלל ששכח להפעיל את המערכת ולא סתם בגלל מזל רע), מפני שהמחשבה שנהג בחוסר אחריות קלה לו יותר מהמחשבה שגם התנהגות אחראית אין בה כדי להבטיח שלא יקרו לו מקרים לא נעימים (כלומר, דני מעדיף את רגשות האשמה על פני ההכרה בכך שדברים רעים יכולים לקרות כך סתם, גם אם הוא יעשה כל שביכולתו למנוע אותם).

19. התשובה הנכונה היא : (2).

אני נוהג לכבס את בגדיי בבית, וזאת מכיוון שלא אימצתי את גישת משפחתי (כלומר, אני מכבס בבית, וזה מנוגד לגישת משפחתי), המתנגדת לטענה כי אין זה יאה לכבס מחוץ לבית (כלומר, משפחתי חושבת שטוב לכבס מחוץ לבית).

היגיון

20. התשובה הנכונה היא : (3).

טענה א': כל דוברי האיטלקית הם כחולי עיניים.

טענה ב': כל מי שאינו דובר איטלקית הוא שחור שיער.

תשובה (1): מה אנחנו יודעים על כל מי שאינו דובר איטלקית? שהוא שחור שיער (טענה ב').

ומה אנחנו יודעים על כל שחורי השיער? שום דבר.

תשובה (2): מה אנחנו יודעים על כל כחולי העיניים? שום דבר.

תשובה (3): מה אנחנו יודעים על כל מי שאינו שחור שיער? שהוא דובר איטלקית (הרוורס

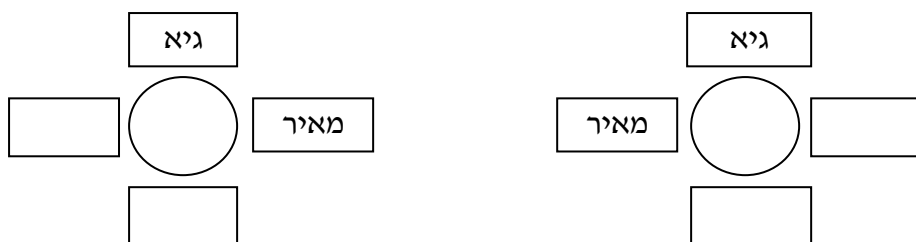
של טענה ב'). ומה אנחנו יודעים על כל דוברי האיטלקית? שהם כחולי עיניים (טענה א'). אם

כך, כל מי שאינו שחור שיער הוא כחול עיניים. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4): מה אנחנו יודעים על כל כחולי העיניים? שום דבר.

21. התשובה הנכונה היא : (4).

אם ידוע כי מאיר אינו יושב מול גיא, הרי שמאיר יושב באחד משני המקומות הסמוכים לגיא. נסרטט את שתי האפשרויות:

ניתן לראות כי בכל אחת משתי האפשרויות נותרים שני מקומות סמוכים פנויים. על ערן ויובל לשבת בשני מקומות אלו. אם כך, מצב שבו ערן אינו יושב ליד יובל אינו אפשרי.

22. התשובה הנכונה היא : (4).

נתון כי כל אחד מהפילים אדיב יותר מכל אחד מהשועלים.
עלינו להגיע למסקנה שניצן אינו שועל.

אם כך, ניצן לא יכול למלא את הכלל הידוע לגבי שועלים, כלומר, ניצן לא יכול להיות אדיב פחות מכל אחד מהפילים. צריך להיות לפחות פיל אחד שניצן אדיב ממנו.

23. התשובה הנכונה היא : (4).

שפרה מתייחסת בדבריה לשתי דוגמאות. המשותף לשתי הדוגמאות הוא נטייתם של אנשים לתת משקל רב לכישוריו של אדם בבחירת מקצוע, תוך התעלמות מההנאה (או חוסר ההנאה) הנגרמת לאדם מהעיסוק במקצוע זה. גישה זו מקוממת אותה.
תשובות (1), (2) ו-(3) נפסלות, מכיוון שגישתם של האנשים איננה נותנת שום משקל להנאה הנגרמת מהעיסוק במקצוע.
התשובה הנכונה היא (4) : מה שמקומם את שפרה הוא הרעיון שכישוריו של אדם הם שצריכים להכתיב את תחום עיסוקו.

24. התשובה הנכונה היא : (2).

עלינו למצוא עובדה שאינה מתיישבת עם הכתוב באנציקלופדיה.

תשובה (1) : באנציקלופדיה כתוב : "השפה הקיגניזית... השפה הנפוצה ביותר במזרח יבשת סקולופיה". מכאן ניתן להבין שיש במזרח סקולופיה שפות נוספות, נפוצות פחות (ולכן יתכן שבאיים מסוימים קיגניזית אינה השפה הרשמית). כלומר, תשובה זו אינה סותרת את הכתוב באנציקלופדיה.

תשובה (2) : באנציקלופדיה כתוב : "קיגניזית היא שפת האם של מרבית התושבים... בכמה מובלעות בפנים היבשת". מכאן ניתן להבין, שעבור חלק קטן מהתושבים קיגניזית אינה שפת האם. תשובה זו טוענת שבפנים יבשת סקולופיה קיגניזית היא שפת האם של כל התושבים (אין תושבים ששפת אימם אינה קיגניזית), ולכן תשובה זו סותרת את הכתוב באנציקלופדיה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3) : באנציקלופדיה כתוב : "במדינות שפלנד וזוזיה... הלשון הרשמית... ובכלל, זו השפה הנפוצה ביותר במזרח יבשת סקולופיה". מכאן ניתן להבין ששפלנד וזוזיה הן מדינות במזרח יבשת סקולופיה.

תשובה (4) : באנציקלופדיה כתוב : "קיגניזית היא שפת האם של מרבית התושבים באזורי החוף המערבי...". מכאן ניתן להבין, שעבור חלק קטן מהתושבים בחוף המערבי קיגניזית אינה שפת האם (ואף אולי אינם יודעים שפה זו כלל). כלומר, תשובה זו אינה סותרת את הכתוב באנציקלופדיה.

הבנת הנקרא

25. התשובה הנכונה היא : (1).
- בפסקה הראשונה מוצגת גישת האסנציאליזם להגדרת מושג. לאחר תיאור הגישה כתוב בשורות 5-6: "למשל, הגדרת המושג 'מספר ראשוני'...". כלומר, הגדרת המושג "מספר ראשוני" מובאת בדוגמה להגדרה על-פי גישת האסנציאליזם.
26. התשובה הנכונה היא : (1).
- בשורות 9-10 כתוב: "לודוויג ויטגנשטיין... עמד על שתי בעיות עיקריות בהגדרת מושגים: הבעיה הראשונה כונתה בפיו 'גבולות מעורפלים'.", ובשורה 18 מוצגת הבעיה השנייה – "דמיון משפחתי". ויטגנשטיין מציג את הבעיות שמצא בגישת האסנציאליזם. ניתן לומר שהוא זיהה שתי בעיות.
27. התשובה הנכונה היא : (2).
- לפי שורות 8-9: "פילוסופים שונים ביקרו את גישת האנציאליזם, וטענו כי השאיפה להגדיר מושגים באופן זה היא יומרנית, שכן אי-אפשר להחיל אותה על רוב המושגים השגורים בפנינו". מיד לאחר מכן מובאת ביקורתו המפורטת של ויטגנשטיין על גישת האסנציאליזם. אם כך, ניתן לומר שויטגנשטיין סבר כי הדרישה להגדיר כל מושג באופן חד משמעי נידונה לכישלון. בכך חלק על גישת האסנציאליזם.
28. התשובה הנכונה היא : (4).
- בפיסקה השלישית ויטגנשטיין מציג את הבעיה הראשונה בהגדרת מושג – "גבולות מעורפלים". ויטגנשטיין טוען, לפי שורות 11-12: "...שההגדרות (של האסנציאליזם) מנסות לספק, אינם מציבים בפנינו גבול ברור בין מה שנכלל בהגדרה לבין מה שנמצא מחוצה לה". בהמשך אותה פיסקה, מובאת הגדרת המילה "חדר", ולאחר מכן נבחנים מקרים פרטיים של המושג. לפי שורות 14-17: "ברור כי 'חדר שינה'... נכלל בהגדרה. ברור שמרפסת... אינה נכללת בהגדרה. אך מה בנוגע למסדרון...? ומה בנוגע לסלון ומטבח...?". כלומר, חדר השינה והמרפסת מובאים כדוגמאות שיכולות לקבוע באופן חד משמעי אם הוא נכלל בהגדרת מושג או לא, להבדיל ממסדרון, סלון ומטבח שאינן יכולות לקבוע זאת באופן חד-משמעי.

29. התשובה הנכונה היא : (1).

לפי שורות 19-20: "לא קיים מכלול אחד של תכונות המשותף לכל המקרים הפרטיים הנכללים במושג, ורק להם". ולפי שורות 22-23: "לשם המחשה אפשר לבדוק את התכונות המשייכות מקרה פרטי למושג "משחק"". כלומר, המושג "משחק" בא להדגים את הטענה שהובאה בשורות 19-20.

30. התשובה הנכונה היא : (3).

לפי שורות 29-30: "ויטגנשטיין סבר כי במקום שבו הגדרת מושגים על פי תכונות אינה יעילה, תסתכם הגדרה טובה באזכור של כמה מקרים פרטיים של אותו מושג ותו לא". כלומר, יש מקרים שבהם ההגדרה צריכה לכלול רק דוגמאות.